

מבזקי הארות פסיקה 75 | אפריל 2018

דונם פה, דונם שם: לא ייצוג ולא הולם במועצת מקרקעי ישראל – בג"ץ 8318/10 האגודה לזכויות האזרח נ' הממשלה

מבזק הארת פסיקה זה עוסק בפסק דין בעתירתן של האגודה לזכויות האזרח בישראל ואיתן *معك* משפטניות למען צדק חברתי, נגד החלטת ממשלה למנות גברים יהודים בלבד כחברים במועצת מקרקעי ישראל.

בעתירה שהוגשה בנובמבר 2010 טענו העותרות כי היעדר ערבים ונשים מהרכב המועצה מהווה הפרה של חובת הממשלה לנהוג בשוויון, ושל חובתה להבטיח ייצוג הולם של נשים וערבים במוסדות המדינה ובגופים ציבוריים. בתגובתה לעתירה הדגישה המדינה כי היא מכירה בחובה שבדין לייצוג הולם של נשים וערבים במועצה, וטענה כי היא מצויה בעיצומו של תהליך שנועד להבטיח את הייצוג.

נוכח הצהרת המדינה בג"ץ השהה את פסיקתו בסוגיה, והורה למדינה לעדכן במסגרת תהליך באשר להתקדמות תהליך הבטחת הייצוג ההולם. במהלך שבע שנות התנהלות העתירה הוגשו כעשר תגובות מטעם המדינה (ובכלל זה הודעות מעדכנות ומשלימות), אשר התייחסו לשינויים בחקיקה, במדיניות ובמינויים בפועל, בכל הקשור למינוי חברים למועצה. במסגרת עדכונה טענה המדינה, כי המכשול המרכזי להבטחת ייצוג הולם במועצה נעוץ בעובדה ששרים מעוניינים למנות למועצה כנציג מטעמם עובד בכיר – מנכ"ל המשרד, סמנכ"ל, או גורם בכיר אחר. אולם, מעט מהתפקידים הללו מאוישים בפועל על ידי נשים או ערבים, ומכאן הקושי המרכזי בהבטחת הייצוג.

בפברואר 2017 הגישה המדינה את ההודעה המעדכנת האחרונה במסגרת העתירה, שבה התייחסה לייצוגן של שתי הקבוצות במועצה. המדינה הודיעה בנוגע לייצוג נשים, כי מתוך שבעת נציגי השרים (להוציא שר האוצר עצמו המשמש יו"ר המועצה), שלוש הן נשים – בכירות במשרדי המשפטים, החקלאות ואיכות הסביבה; בנוגע לייצוג ערבים, הודיעה המדינה כי לאחר פסילת אפשרות להטיל חובת ייצוג בשיטת רוטציה על משרדי הממשלה, הוחלט לתקן את חוק רשות מקרקעי ישראל, ולקבוע כי אם אין אדם ערבי בקרב נציגי הממשלה, יצטרף למועצה נציג ערבי, דרוזי או צ'רקסי, שהוא עובד המשרד לשוויון חברתי.

בתגובה להודעת המדינה ציינו העותרות כי הסעד המבוקש לא ניתן במלואו. הן הצביעו על כך שמקרב הנשים חברות המועצה אין נשים ערביות או מזרחיות, וכן טענו כי גם על פי התיקון לחוק אותו ציינה המדינה, ייצוג האוכלוסייה הערבית הוא נמוך מאוד. באוגוסט 2017, בפסק דין מפי הנשיאה (דאז) מרים נאור, דחה בג"ץ את הטענות המהותיות של העותרות, וקבע שתיקון עיוותי ייצוג הוא תהליך שעלול להיות ממושך, וכי ניתן לבחון אותו רק לאורך זמן. נוכח קביעותיו אלו פסק בג"ץ כי העתירה הגיעה לכדי מיצוי, והורה על מחיקתה. המשנים לנשיאה (בדימוס) השופטים סלים ג'ובראן ואליקים

רובינשטיין הצטרפו לחוות דעתה של הנשיאה נאור. המשנה לנשיאה (בדימוס) רובינשטיין הוסיף וציין כי הוא מייחל לתהליך זריז יותר.

עורכת הדין בת-ציון בן-דוד גרסטמן מאירה את פסק הדין

מעבר לפסק הדין בלחיצה עליו:

[בג"ץ 8318/10 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' הממשלה \(פורסם באר"ש, 24.8.2017\).](#)